Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampumaratalain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta (HE 205/2026 vp)

- Kuntaliitto esittää, että ehdotus perutaan toteutuskelvottomana ja **ampumaratoja koskevat hallitusohjelman tavoitteet toteutetaan ympäristölainsäädäntöä kehittämällä**
  - hallitusohjelman tavoitteisiin vastaaminen valmiiksi valmistellulla ampumarataameluasetuksella, lupahakemusten ja niiden toimeenpanon rahoituksen parantamisella, tarkkailumääräysten ja tarvittavien selvitysten sekä käsittelyaikojen vakioimisella
- Ehdotus on vastoin kuntien itsehallinnon periaatteita ja sivuuttaa kuntien itsenäisen aseman maankäytön suunnittelussa
  - **paikallisten olosuhteiden merkitys ja kuntien paikallistuntemus ohitetaan**
  - aiheutetaan haittaa kaavoitukselle tai kaavojen toteuttamiselle, paikallisten intressien yhteensovittamiselle sekä kuntien elinvoiman kehittämiselle
  - ampumaratojen sijoittaminen vaatii aina **tapauskohtaista harkintaa ja ratkaisuja** ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi
- Ehdotuksen mukainen vähäisen ampumaradan nosto 100 000 laukaukseen lisää melu- ja viihtyisyyshaittoja merkittävästi
  - määrä **ei ole vähäinen** erityisesti toiminnan keskittyessä kevään ja syksyn väliseen aikaan, jolloin oleskellaan ulkona ja vietetään kesälomia
  - aiheuttaa **maanomistajille rajoituksia kiinteistöjensä käyttöä koskien**
  - melun arvioinnissa käytettävät raja-arvot ja mittasuureet eivät ole tiedossa
- Ehdotus ohittaa kiinteistönomistajien ja asukkaiden aseman
  - kuntalaisten ja muiden osallisten **mahdollisuutta saada tietoa ja osallistua elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon heikennetään**
  - mahdollisuus muuttaa lainvoimaisten ympäristölupien määräyksiä loukkaa haitankärsijöiden asemaa ja rikkoo oikeusvaltion perusperiaatteita
- Ehdotuksen suhde muuhun lainsäädäntöön ja viranomaisten toimintaan on epäselvä
  - **terveydensuojeluviranomaisen roolia** ei ole huomioitu lainkaan
  - pilaantuneen maaperän kunnostamiseen liittyvät säännökset ovat puutteellisia ja **vastuut kohdentamattomia**
  - ilmoitusten tai hakemusten johdosta tehtävää kuulemista, muutoksenhakua ja toiminnan valvontaa koskevat säännökset puutteellisia
- **Poliisihallituksella ei ole osaamista eikä resursseja maankäytön tai ympäristöhaittoja aiheuttavan toiminnan ohjaamiseen ja valvontaan**
  - **ehdotettu 2 htv:n resurssilisäys ei ole riittävä ja paikallistuntemus puuttuu**
- Useita **keskeisiä asioita on jätetty asetuksenantovaltuuden varaan** ja valmisteluvastuuta esitetään sisäministeriölle

Päivi Paavilainen, ympäristöpäällikkö, Suomen Kuntaliitto ry 3.11.2026

Tärkeimmät vähimmäiskorjaukset, mikäli ehdotusta edistetään

1. Vähäisen ampumaradan laukausmäärä tulee säilyttää **10 000** laukauksessa.
2. Ympäristönsuojelulain 12 §:ää vastaava **velvollisuus kaavan noudattamisesta** tulee sisältyä ampumaratalain 5 §:ään täydentäen sitä vaatimuksella, ettei **tulevaa kaavoitusta saa vaikeuttaa.**
3. Kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja terveydensuojeluviranomaisilta tulee pyytää aina ampumarata-asian käsittelyn yhteydessä **lausunto** (myös ilmoitukset) ja lupaviranomaisen on toimitettava ampumarataa koskevat **lupa-, ilmoitus- ja valvontapäätökset tiedoksi sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle**. Århusin sopimusta tulee noudattaa.
4. **Ilmoituksen pohjalta tulee tehdä aina valituskelpoinen päätös. Muutoksenhakuoikeus tulee säätää nimenomaisesti kunnille ja niiden viranomaisille sekä haitankärsijöille.**
5. **Lainvoimaisten päätösten määräyksiä ei tule voida muuttaa pelkän hakemuksen perusteella**, olennaiset muutokset tulee käsitellä vastaavaan tapaan kuin uusi toiminta.
6. **Pilaantuneen maaperän puhdistamisvastuuta** koskevaa sääntelyä tulee terävöittää ja täsmentää vastuukysymysten osalta ja lisätä valvontaviranomaiselle mahdollisuus velvoittaa pilaaja huolehtimaan velvoitteistaan **uhkasakon tai teettämisen uhalla**.
7. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee säätää **vireillepano-oikeus valvontatoimenpiteiden käynnistämiseksi**.
8. Lakia eräistä naapuruussuhteista tulee soveltaa kyseisen lain kirjauksen mukaan **tapauskohtaisesti**, ei kategorisesti.
9. Meluntorjuntaan liittyviä suureita tulee tarkentaa, vuosikeskiäänitasoja ei saa soveltaa, melumittaukset tulee säilyttää viranomaisen keinovalikoimassa – näihin tulee antaa esityksiä jo tässä vaiheessa ja 16 §:n mukaisten asetusten valmisteluvastuu tulee olla ympäristöministeriöllä.
10. Valtioneuvosto tulee velvoittaa **arvioimaan lain toimivuutta** kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta erityisesti ympäristönsuojelun tason toteutumisen, kuntien vaikutusmahdollisuuksien, lupamenettelyn sujuvuuden ja valvonnan toimivuuden osalta.

Kuntaliiton ehdottamat säännösmuutokset 1/2

5 § Ampumaratalupa

Luvan ampumaradan perustamiseen ja ylläpitämiseen (ampumaratalupa) antaa ja peruuttaa Poliisihallitus. Lupa annetaan toistaiseksi. Luvan antamisen edellytyksenä on, että: ---

2 x) Luvanvaraista tai ilmoituksenvaraista toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Sijoittaminen ei saa vaikeuttaa kaavoitusta tai kaavan toteuttamista.

x § Luvan tai ilmoituksen hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Ympäristönsuojelulain nojalla voimaan tulleiden ympäristölupien ja ilmoitusten perusteella annettujen päätösten lupaehtojen ja määräyksien muuttamisen käsittelemiseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään lupahakemuksen ja ilmoituksen käsittelystä.

x § Kuuleminen ampumaratalupahakemuksesta ja ilmoituksesta

Poliisihallituksen on kuultava ampumaratalupahakemuksesta ja ilmoituksesta kuntaa, jonka alueelle ampumarata sijoittuu sekä kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaista. Ampumaradan sijaintikuntaa ja kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaiselta on myös kuultava, kun Poliisihallitus käsittelee luvan tai hyväksynnän muuttamista.

8 § Ilmoitus vähäisestä ampumaradasta

--- Poliisihallituksen tulee tehdä ilmoituksesta päätös. ---

Kuntaliiton ehdottamat säännösmuutokset 2/2

15 § Muutoksenhaku ja valitusoikeus

Valitusoikeus on asianosaisella. Valitusoikeus on lisäksi valtakunnallisella tai ampumaradan sijaintipaikkakunnalla toimivalla rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka toiminnan tarkoituksena on ympäristöasioihin vaikuttaminen. ***Valitusoikeus on myös aina kunnalla, jonka alueella ampumarata sijaitsee sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja kunnan terveydensuojeluviranomaisella.***

x § Tiedottaminen päätöksistä

Poliisihallituksen on toimitettava ampumarataa koskevat lupa-, ilmoitus- ja valvontapäätökset tiedoksi ampumaradan sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

x § Vireillepano-oikeus

Ellei valvontaa koskeva asia ole tullut vireille Poliisihallituksen toimesta, voi asian panna kirjallisesti vireille: 1) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät; 2) Lupa- ja valvontavirasto sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;3) asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

x § Uhkasakko ja teettämisuhka

Poliisihallituksen on tehostettava tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai oikeudenkäynnissä ei saa luonnollisen henkilön rikosvastuuseen saattamiseksi käyttää sellaisia luonnollisen henkilön tässä laissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamia tietoja, jotka on saatu asettamalla hänelle sakon uhka velvollisuuden täyttämiseksi.

Uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.